

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.V.21.788/2017/8.

A tanács tagjai: Dr. Szabó Klára a tanács elnöke, Dr. Madarász Anna előadó bíró, Dr. Magosi Szilvia bíró

A felperes:

A felperes képviselője: Dr. Hadházi Éva ügyvéd

Az alperes: alperes neve (alperes címe)

Az alperes képviselője: Dr. Tóth Ügyvédi Iroda, ügyintéző: Dr. Tóth Anikó ügyvéd)

A per tárgya: megbízási díj

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma: Kaposvári Törvényszék
2.Gf.20.207/2017/4.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma: Kaposvári Járásbíróság 13.G.20.040/2014/62-II.

Rendelkező rész

- A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.
- Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 100.000 (százezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.
- A le nem rótt 405.700 (négy százötven-hétszáz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes mint megbízó és az alperes mint függő biztosításközvetítő között 2008. november 13. napján megbízási szerződés jött létre. Ebben az alperes vállalta, hogy a felperes termékeit széles körben terjeszti, piaci részesedését növeli, meglévő szerződéses állományát ápolja. A megbízási szerződés részét képezte a Pénzügyi Közvetítés Általános Szabályai (a továbbiakban: PKÁ). Ennek 2.9.4. pontja szerint rendes felmondás esetén a megbízó úgy is rendelkezhet, hogy a felmondási idő alatt nem tart igényt a közvetítő PKÁ-ból eredő tevékenységének teljesítésére. Ebben az esetben a megbízó rendelkezhet a közvetítő számítástechnikai rendszerekhez való hozzáférési jogosultsága korlátozásáról vagy megszüntetéséről. A közvetítő ilyen esetben a hozzáférési jogosultság korlátozása és megszűnése miatt a megbízóval szemben sem kártérítési, sem egyéb igény érvényesítésére nem jogosult. Ebben az esetben a közvetítő a felmondási idő alatt hozzá érkező ügyféligényeket köteles haladéktalanul a megbízó részére továbbítani. A 2.9.8. pont tartalmazta, hogy amennyiben a közvetítőt terhelő jutalék visszafizetésére irányuló kötelezettség a megbízóval

létrejött közvetítői jogviszony megszűnésének napját követő időpontban áll be, úgy a megbízó a jutalék visszafizetési kötelezettség keletkezésének okait és a visszafizetendő jutalék összegét megjelölve jogosult a közvetítőt írásban felszólítani a jutalék visszafizetési kötelezettség teljesítésére és jóváíró számla kibocsátására. A jutalékok végelszámolására a jogviszony megszűnését követő huszonnégy hónap elteltével kerül sor. A 2.9.9. pont értelmében a közvetítő a felszólítástól számított tizenöt napon belül köteles a tartozását kiegyenlíteni. A közvetítő tudomásul veszi, hogy a határidő eredménytelen eltelte esetén a megbízó a követelését bírósági úton érvényesítheti.

- [2] 2011. december 12-én az alperes megjelent a felperes irodájában és bejelentette, hogy a szerződést aznapi kezdettel fel kívánja mondani. Egyidejűleg egy felmondó nyilatkozatot is aláírt. Az alperes és a iroda vezetője között a jogviszony megszüntetése tárgyában megbeszélés folyt, felvetődött a közös megegyezéssel történő megszüntetés lehetősége is. E tárgyban azonban a iroda vezetője nem volt jogosult dönteni. Az alperes által elkészített felmondó nyilatkozatot továbbította a budapesti központhoz, ahol azt 2012. január 2. napján érkezették. A felperes a felmondást tudomásul vette és közölte, hogy a szerződés kilencven napos felmondási idővel 2012. április 2. napján szűnik meg. Közölte azt is, hogy az alperes közvetítői tevékenységétől eltekint, és a számítástechnikai eszközökhöz való hozzáférését az irat keltezésének napjával, azaz 2012. január 4. napjával megszünteti.
- [3] Az alperes 2012. március 30. napján elszámolási adatlapot írt alá, amely szerint jogviszonya rendes felmondással 2012. április 2. napjával megszűnt, és a nyugtatömböt a felperesnél leadta.
- [4] A 2012. december 11. napján kelt irattal a felperes felszólította az alperest, hogy jutaléktartozás címén fizessen meg 4.029.019 forintot, mert az általa kötött egyes szerződések a jutalékozási útmutatóban meghatározott határidők elteltét megelőzően megszűntek, illetve egyéb jutalék visszakövetelési okok álltak be. A felszólítást az alperes átvette, fizetési kötelezettségének azonban nem tett eleget.
- [5] A megbízási szerződés alapján az alperest 4.057.353 forint jutalék visszafizetésére vonatkozó kötelezettség terheli.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [6] A fizetési meghagyással indult, ellentmondás folytán perré alakult ügyben előterjesztett, majd módosított keresetében a felperes 4.057.373 forint, ennek 2013. január 24. napjától a régi Ptk. 301/A. §-a szerinti késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Előadta, hogy a 2008. november 13. napján megkötött megbízási szerződés 2012. április 2. napjával megszűnt, és az alperesnek jutalék-visszafizetési kötelezettsége keletkezett. Keresete jogszabályi hivatkozása a régi Ptk. 474. §-a volt azzal, hogy a felek jogviszonya az önálló kereskedelmi ügynöki szerződésről szóló 2000. évi CXVII. törvény hatálya alá tartozik.
- [7] Az alperes védekezése fenntartotta, hogy a jogviszony az alperes felmondása alapján három hónapos felmondási idő mellett szűnt meg, ami egyébként következik a PKÁ 2.4. pontjából, a számítógépes hozzáférés megszüntetése pedig a 2.9.4. pontból. Nem terheli kötelezettség a jogviszony közös megegyezéssel való megszüntetésére, az erről való döntés központi hatáskör, ezért közömbös, milyen tárgyalásokat folytatott az alperes e tárgyban a területi kirendeltségen. Észrevételezte, hogy a bírói gyakorlat szerint a jutalék-visszaírás kikötése nem tisztességtelen, nem ütközik jóerkölcsbe. A jutalék-visszaírási kötelezettség szempontjából irreleváns, hogy a jogviszony felmondással vagy közös megegyezéssel szűnt meg. Állította, a jutalék-visszaírással érintett 21 szerződésből 11 már az alperes jogviszonyának megszűnése előtt megszűnt.
- [8] Az alperes a kereset elutasítását kérte vitatva mind a jogalapját, mind azösszecszerúségét. Állította, hogy a megbízási szerződés megszüntetését ő kezdeményezte 2011. december 12. napján, ebben

szóban meg is állapodtak. A felperes ekkor el is készítette a közös megegyezésre vonatkozó iratot, amit ő aláírt. Ezzel megszűnt mindenfajta hozzáférési lehetősége a korábban kezelt szerződéséhez. Abban a hiszemben volt, hogy a szerződés közös megegyezéssel szűnt meg, ezzel szemben a felperes több héttel később arról értesítette, hogy a jogviszony ilyen módon történő megszüntetéséhez nem járul hozzá. Annak érdekében, hogy máshol dolgozni tudjon, kénytelen volt írásban felmondani 2011. december 30. napján. A felperes által teremtett helyzetben nem tudta a korábbi állományát ápolni, az ügyek menetére nem volt rálátása, ráhatása. A PKÁ tisztességtelen kikötést tartalmaz, a felperesnek egyoldalú előnyt biztosít. Ha a közvetítő jogviszonya megszűnik, a biztosítónak nem áll érdekében a fennálló szerződések gondozása. Sem a keresethez, sem a később csatolt kimutatást nem tekintette alkalmasnak az összegszerűség alátámasztására, mert azok következetlenek és átláthatatlanok. A felperest a 2000. évi CXVII. törvény 7. §-a alapján fokozott együttműködési kötelezettség terhelte az ügynök teljesítésének elősegítése érdekében. A felperes bizonyítási körébe sorolta annak igazolását, hogy mit tett az alperesi állomány fenntartása, a díjhátralék behajtása érdekében, mivel a csatolt kimutatás szerint állományának közel 50%-a szűnt meg 2012 elejére. A felperes informatikai rendszere, az abból lekért adatok nem rendelkeznek olyan bizonyító erővel, nem adnak kellő alapot annak kétséget kizáró megállapítására, hogy a követelt összeggel tartozna. A felperesi informatikai rendszer adattartalmán alapuló szakértői vélemény aggályos és megalapozatlan.

Az első- és másodfokú ítélet

- [9] Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg a felperesnek 4.057.373 forintot, ennek 2013. január 24. napjától a kifizetés napjáig az adott naptári félév teljes idejére a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat 7%-kal növelt összegét, továbbá 808.000 forint perköltséget. Rendelkezése szerinti a felmerült egyéb költségeket az állam viseli.
- [10] Ítéletének indokolásában idézte a megbízási szerződésre vonatkozóan a régi Ptk. 474. § (1), (2), 478. § (1), (2) bekezdését, 481. §-át és rámutatott, hogy a felek jogviszonyára irányadó még az önálló kereskedelmi ügynöki szerződésről szóló 2000. évi CXVII. törvény 9. § (1) bekezdés a) pontja, 12. § (1) és (6), 16. § (1) bekezdése.
- [11] Rögzítette, hogy a felek egyezően nyilatkoztak arról, közöttük függő biztosításközvetítői tevékenységre vonatkozó megbízási szerződés jött létre, amelynek része volt a PKÁ, a pénzügyi közvetítők általános jutalékozási útmutatója, a közvetítők és agentúrák jutalékozásának érdekeltégi szabályai, a pénzügyi közvetítői szabályok függő biztosításközvetítőre vonatkozó rendelkezései. Érdemi védekezésére figyelemmel az alperest terhelte annak hitelt érdemlő bizonyítása, hogy a díjfizetés elmaradás okán megszűnt szerződések esetében nem a biztosított, hanem a felperes a felelős; a díjfizetés elmulasztása nem a biztosított, hanem a biztosító szerződésszegése (rég. Pp. 164. § (1) bekezdése). Ezzel összefüggésben az elsőfokú bíróság vizsgálta, hogy az alperes jogviszonya mikor és milyen módon szűnt meg. Megállapította, hogy az alperes saját elhatározásából 2011. december 12-én megjelent a felperes megyei igazgatójánál, amikor is felvetődött a jogviszony közös megegyezéssel történő megszüntetésének lehetősége is, de erre nézve a felek között nem jött létre megállapodás. A per során egyértelművé vált, hogy a megyei igazgató nem volt jogosult a jogviszony közös megegyezéssel történő megszüntetésére, erről a központi szerv illetékes osztálya dönthetett. Az alperes a 2011. december 12. napján történt telefonos egyeztetés alapján az arra jogosulttól származó nyilatkozat megtételét nem tudta bizonyítani. F.K. tanúvallomásaiban általánosságban tudott csak nyilatkozni, a konkrét ügyre nem emlékezett. Nyilatkozott viszont arról, hogy a jogviszony megszűnésével kapcsolatos iratokat helyben szokás aláírni, és azt továbbítják a budapesti központhoz, mert a jogviszony megszüntetését a központ dönti el. Ebből az elsőfokú bíróság azt a következtetést vonta le, hogy amennyiben a helyi, területi igazgatóval a felperes

folytatott is megbeszéléseket, és a jogviszony közös megegyezéssel történő megszüntetésére kezdeményezéssel is éltek, akkor sem szűnhetett meg közös megegyezéssel a jogviszony, mert jóváhagyásra a központi szerv volt jogosult. Rámutatott azonban, hogy az alperesi előadásnak a rendelkezésre álló okiratok kifejezetten ellentmondanak. Az alperes felmondása keltezként 2011. december 12. napját tartalmazza, és az érkeztető bélyegző tanúsága szerint az a felpereshez 2012. január 2. napján érkezett meg. A felperes 2012. január 4. napjával szüntette meg az alperes számítógépes rendszerekhez való hozzáférési jogosultságát figyelemmel a PKÁ 2.9.4. pontjára. A felek közötti jogviszony rendes felmondással szűnt meg 2012. április 2. napjával. A felperes követelésének alapját képező 21 szerződésből annak több mint a fele (11) már megszűnt szerződés volt. Ezek tekintetében fel sem merülhetett, hogy megszűnésük a felperes okán történt.

- [12] A felperes jogszerűen járt el, amikor a PKÁ II. 2.2., 2.4., 2.7., 2.9.4. pontja alapján rendelkezett a rendes felmondással összefüggésben a felmondási idő, valamint a hozzáférési jogosultság korlátozásáról. A jogviszony megszűnésének oka és időpontja a jutalék visszafizetési kötelezettség kapcsán irreleváns, azt azonban az alperes nem tudta igazolni, hogy az egyes szerződések megszűnése kifejezetten a felperesnek róható fel. A felek közötti szerződéses kikötés tisztességtelen rendelkezéseket nem tartalmazott sem az állománygondozás, sem a jutalék-visszafizetési kötelezettség tárgyában. Megfelelt a jogszabályoknak, és a felek jogviszonyát egyoldalúan és tisztességtelenül a felperes javára nem bontotta meg az, hogy a jutalékot lényegében díjelőlegként folyósította. Az alperes biztosításközvetítői üzleti kockázata az, hogy az előleg, amelyet a felperestől kapott, végleges jutalékká váljon, az ehhez szükséges feltételek bekövetkezzenek, azaz a megbízási szerződésben meghatározott ideig a megkötött szerződések ne szűnjenek meg.
- [13] A jogviszony megszűnését követően a felperes a jogszabályoknak és a felek közötti szerződési feltételeknek megfelelően hívta fel az alperest az idő előtt megszűnt szerződések után a jutalék visszafizetésére. A felperesnek egyébként nem lehetett érdeke, hogy a nála megkötött biztosítási szerződések megszűnjenek, azokat törölni kelljen. A felperes nem kizárólag az új szerződések kötésében érdekelt, mert bár bizonyos típusú szerződések kötelező jellegűek, azonban azok megszűnése esetén egyáltalán nem garantált, hogy az ügyfél ugyanannál a biztosítónál kötne újabb szerződést (pl. gépjármű kötelező-felelősségbiztosítás). Bizonyos típusú szerződések megkötése pedig szubjektív döntésen alapul, és ezek megszűnése kapcsán az sem garantált, hogy az ügyfél újra szerződést kötne hasonló tárgyban, az pedig végképp nem, hogy a felperessel kötne újra szerződést (pl. életbiztosítás, befektetési biztosítás). A biztosított kötelezettsége, hogy a szerződésben meghatározott biztosítási díjat esedékességekor megfizesse, miáltal meghatározott ideig a biztosító kockázatviselési kötelezettsége fennáll. Jelezte, hogy az alperes maga sem vitatta, hogy a nem fizető ügyfelek részére a fizetési felszólítást kiküldték.
- [14] Az összecszerűség kapcsán a felperes részletes, pontos kimutatást csatolt minden egyes megszűnt szerződésről. A kirendelt igazságügyi szakértő e kimutatásokat egybevetette az egyes megszűnt szerződések kapcsán visszakövetelt összegekkel, és ezt értékelve adott szakértői véleményt. A szakértő alapos, részletes, aggálytalan szakvéleményére figyelemmel állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a felperes keresete összecszerűségében helytálló. Nem tartotta indokoltnak a szakértői vélemény további kiegészítését. Annak sem tulajdonított jelentőséget, hogy a jogviszony közös megegyezéssel történő megszüntetését a területi vezető elfogadta-e, ezért - utalva az e tárgyban korábban kifejtettekre - mellőzte D. L. tanúkénti kihallgatását.
- [15] Az ítélet ellen az alperes fellebbezett.
- [16] A másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Kötelezte az alperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg a felperesnek 100.000 forint fellebbezési eljárási költséget. A le nem rótt fellebbezési illetékről akként rendelkezett, hogy az állam viseli.
- [17] A másodfokú bíróság szerint az elsőfokú bíróság az irányadó tényállást helyesen állapította meg, és

abból helytálló jogi következtetést vont le. A fellebbezésben írtakra tekintettel kifejtette, hogy a felek szerződése - bár erre az alperes kísérletet tett - nem szűnhetett meg közös megegyezéssel 2011. december 12-én, hanem a felperes által 2012. január 2-án átvett írásbeli felmondás folytán 2012. április 2-án.

- [18] Indokolása szerint az elsőfokú bíróság a bizonyítási teherről a feleket tévesen tájékoztatta, ezt azonban az adott esetben nem minősítette olyan súlyos eljárási szabálysértésnek, ami az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését indokolná. A bizonyítási teher helyes telepítése esetén sem lett volna lehetőség olyan bizonyítási eljárás lefolytatására, ami azt igazolta volna, hogy a felperes a meglévő állomány gondozása érdekében nem úgy járt el, ahogy az adott helyzetben általában elvárható. Azt pedig az alperes maga sem vitatta, hogy a felperes a nem fizető ügyfeleknek felszólítást küldött. Miután az alperes által megkötött szerződések adatait csak a felperes nyilvántartása tartalmazza, értelemszerűen a szakértői vizsgálat kiindulási alapja csak ez a nyilvántartás lehetett. Az eljárás adatai bizonyítják, hogy melyek azok a szerződések, amelyeknek megszűnésére figyelemmel az alperes a felvett jutalékot köteles visszafizetni, ennek összegét az elsőfokú bíróság az aggálytalan szakvélemény alapján helytállóan állapította meg. Az alperes a szakértői véleményt vitatta, de érdemben cáfolni nem tudta. Pusztán az a tény, hogy a szakértői vélemény valamelyik félre kedvezőtlen, nem jelenti, hogy olyan hiányosságban szenvedne, ami kizárná, hogy a bíróság az ítélezése alapjául elfogadja. Nem tévedett tehát az elsőfokú bíróság, amikor az alperest a felvett jutalék visszafizetésére kötelezte, és annak összecszerúségét is helytállóan állapította meg.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [19] Az alperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatásával a kereset elutasítását, másodlagosan az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a lefolytatott hosszadalmas bizonyítási eljárás ellenére sem tisztázta teljeskörűen a tényállást, azt hiányosan és iratellenesen állapította meg. Hivatkozott arra, hogy 2011. december 12. napján a felperes irodájában leadta a számlatömbjét, a számítástechnikai rendszerhez történő hozzáféréshez szükséges ún. token. Ezt követően sem a, sem a budapesti felperesi irodában nem járt, a számítástechnikai rendszerekhez, a korábban általa megkötött szerződésekhez nem volt hozzáférési jogosultsága. E körben hangsúlyozta, hogy a visszakövetelt jutalékok alapjául szolgáló szerződéseknek a fele abban az időszakban szűnt meg, amikor a rendszerhez már semmiféle hozzáférési jogosultsága nem volt, míg a 21 szerződésből 2011. december 12-én még egyik sem szűnt meg. Sétrelmezte, hogy a jogviszony megszűnése, a token leadás körülményei körében a bíróságok nem hallgatták ki D.L., és a bizonyítás mellőzését meg sem indokolták.
- [20] Amikor a biztosítási ügynök fizikailag nem tud hozzáférni az ügyfelei adataihoz, az intervenció feladatait nyilvánvalóan nem tudja ellátni. Elemi érdeke volt a jutalék-visszaírás elkerülése, így nyilvánvalóan felhívta volna ügyfeleit az esetlegesen elmaradó biztosítási díjak befizetésére, ha a felperes az állományhoz való hozzáférését 2012. április 2-ig fenntartotta volna. A biztosításközvetítői intervenció a felperesnek felróható okból maradt el. A megállapított tényállásból nem tudható, hogy az ügyfélanyag más biztosításközvetítőnek átadásra került-e, mint ahogy az sem, hogy a felperes a befizetések elmaradását észlelve küldött-e ki fizetési felszólítást. Az ügyfélhátalékról becsatolt kimutatás önmagában nem bizonyítja, hogy a nem fizető ügyfelek irányában a felperes eljár-e, a fizetési felszólításokat ténylegesen kiküldte-e.
- [21] Hivatkozott arra is, hogy az általa kötött szerződések a jogviszonya fennállása során nem szűntek meg hasonló arányban, hiszen folyamatosan tartotta az ügyfelekkel a kapcsolatot, és eljár a fizetési kötelezettségek teljesítése érdekében. Mindebből álláspontja szerint az következik, hogy a szerződések legalább két évig fennmaradtak volna, ha a felperes nem zárta volna ki a rendszerből jogviszonya megszűnése előtt. Ezt az eljárási bíróságok a tényállás megállapítása során nem vették

figyelembe, és nem adták indokát annak sem, miért mellőzték e körülményeket a bizonyítás egyéb adataival történő összevetés során. Emiatt megalapozatlan a jogerős ítéletben a felperesi követelés jogalapjaként az önálló kereskedelmi ügynöki szerződésekről szóló 2000. évi CXVII. törvény 9. § (1), 12. § (1) és (6) bekezdésében foglaltakra történő hivatkozás. Ugyanakkor az első- és másodfokú eljárásban is hivatkozott e törvény 7. §-ára, azonban azt a bíróságok nem vették figyelembe, ezzel kapcsolatosan az ítéletek indokolást nem tartalmaznak.

- [22] Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság nem tett eleget a rá háruló tájékoztatási kötelezettségnek az őt terhelő bizonyítás körében. Hivatkozott a Kúria 1/2009. (VI. 24.) PK véleményében írtakra. Álláspontja szerint tévedett a másodfokú bíróság, hogy a felperest semmiféle jogszabály nem kötelezte, hogy a nem fizető ügyfelek részére felszólítást küldjön, együttműködjön, mert a 2000. évi CXVII. törvény 7. §-a alapján fokozott együttműködési kötelezettség terhelte. Ennek teljesítésére a felperes bizonyítást nem ajánlott fel, e körülményt nem igazolta.
- [23] A marasztalás összegét is megalapozatlannak és jogszabálysértőnek tartotta. Állította, hogy a szakvélemény részletes, áttekinthető és követhető levezetést nem tartalmaz. A szakértő csak idézte a jutalékok visszaírására, kifizetésére, elszámolására és visszakövetelés módjára vonatkozó szabályzatokat, utalt a felperes informatikai rendszeréből lekért adatokra, de világos és áttekinthető megállapítások nincsenek a szakvéleményben. Az, hogy a felperes a szakértőnek lehetőséget biztosított a szerződéses dokumentáció vizsgálatára, nem azonos azzal, hogy a szakértő a szerződéses dokumentációt megvizsgálta és összevetette a felperes kimutatásával. A szakértői véleményből nem tűnik ki, hogy a szakértő ténylegesen megvizsgálta-e a felperesi kimutatás alapjául szolgáló szerződéses dokumentációt, az egyes szerződések kapcsán a jogviszony megszűnésének időpontjait, az alperes részére történő kifizetéseket igazoló dokumentumokat, és hogy ezek az adatok egyeznek-e a felperesi kimutatásban szereplő adatokkal. A felperes a bíróság számára csak adattáblákat, kimutatásokat csatolt, amelyek áttekinthetetlenek és nem egyértelműek, szerződéses dokumentáció egyáltalán nem állt a bíróság rendelkezésére. A szakértői vélemény CD mellékletében lévő adatok alátámasztják azt az alperesi előadást, hogy 2011 decemberétől 2012. március végéig 1.774.475 forint jutalék-visszaírás keletkezett, ami valószínűsíti a felperest terhelő fokozott együttműködési kötelezettség nem teljesítését. Az alperes szerint a felperes informatikai rendszere, az abból lekért adatok nem rendelkeznek olyan bizonyító erővel, ami alapot adhatna annak kétséget kizáró bizonyítására, hogy az alperes a követelt összeggel tartozik. Indítványozta a szakértői vélemény újabb kiegészítését is, azonban az eljáró bíróságok ennek nem adtak helyt.
- [24] A régi Pp. 206. § (1) bekezdését is sérti a jogerős ítélet, mert indítványa ellenére a bíróságok a szakvéleménnyel kapcsolatos aggályokat nem tisztázták, a rendelkezésre álló bizonyítékokat okszerűtlenül mérlegelték, helytelen következtetésre jutottak. A per eldöntéséhez szükséges, valamennyi körülményt feltáró eljárást teljeskörűen nem folytatták le, ezáltal sérült a régi Pp. 183. § (3) bekezdése, 221. § (1) bekezdése. Megsértett jogszabályi rendelkezésként hivatkozott még a régi Pp. 3. § (3) és (4) bekezdésére, a régi Ptk. 478. § (1) bekezdésére, 481. §-ára.
- [25] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte. Az alperes csak állította, de bizonyítani nem tudta a szerződés 2011. december 12-én közös megegyezéssel történő megszűnését. Ezzel szemben ő csatolta azt az iratot, amivel a felperes kezdeményezte a szerződés megszüntetését, ebből eredően az kilencven nap elteltével szűnt meg. A rá irányadó szabályzat szerint jogszerűen szüntette meg az alperes hozzáférési jogosultságát a számítógépes rendszerhez. A jutalék nem a folyamatos munkavégzés ellenértéke, hanem az üzletkötő által a felperesnek hozott üzletek ára, ezért a közvetítő üzleti kockázata, hogy a jutalékelőleg végleges jutalékká váljon. A 2000. évi CXVII. törvény 12. § (5) bekezdése tartalmaz egyetlen kivételt arra, amikor az ügynököt megilleti a jutalék, ha a teljesítés elmaradásáért a megbízó felelős. A felperes a biztosítási szerződéseiben és az üzletkötőkkel kötött megbízási szerződésekben nem vállalt kötelezettséget arra, hogy időről időre felszólítja teljesítésre a biztosítottakat, és arra sem, hogy

intervencióra (díj beszedésére) kiküldi az üzletkötőit, mert a biztosítottak Ptk. szerinti fő kötelezettsége az esedékes díjak megfizetése. Mivel azonban a biztosítónak elementális érdeke a díjak befizetése, szokott küldeni felszólításokat levélben, sms-ben, emailben vagy telefon útján, és az üzletkötőinek is feladatává teszi az állomány ápolását. Az F/2 beadványához csatolta azt a kimutatást, amelyben feltüntette, hogy az ügyfelek a díj fizetésére mikor és milyen típusú felszólításokat kaptak. Függetlenül attól, hogy e tekintetben a bizonyítási kötelezettség melyik felet terhelte, a felperes bizonyította az állománygondozást, a felszólító levelek kiküldését annak ellenére, hogy erre jogi kötelezettség nem terhelte. Csatolta továbbá a törlési értesítőket, amivel bizonyította a szerződések megszűnését. A szakértői vélemény egyértelmű, világos és logikus. Lehetőséget biztosított a szakértőnek az informatikai rendszerbe való betekintésre, annak vizsgálatára. A második szemlén az alperes szabályszerű értesítés ellenére nem jelent meg, maga zárta el magát az informatikai rendszer megértésétől, a szakértőhöz kérdések intézésétől. Jelezte, az alperes sosem jelölte meg, hogy mely szerződések megszűnését vitatja, a megbízási szerződés mely pontjába ütközik valamelyik visszaírás akár jogalapjában, akár összecszerülésében.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [26] A jogerős ítélet felülvizsgálatára a Pp. 270. § (2) bekezdése értelmében csak jogszabálysértés miatt van mód. A felülvizsgálati kérelem a jogerős ítélet jogszabálysértését abban határozta meg, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítási kötelezettség tekintetében nem tett eleget a tájékoztatási kötelezettségének, a szakértői bizonyítás körében nem adott helyt az észrevételeinek, a bizonyítékokat nem a jogszabálynak megfelelően értékelte, az indokolási kötelezettség nem teljesült. Figyelmen kívül maradt a 2000. évi CXVII. törvény 7. §-a, sérült e törvény 9. § (1), 12. § (1), (6) bekezdése, továbbá a régi Ptk. 478. § (1) bekezdése, 481. §-a. Kúria a jogerős ítéletet ebben a keretben vizsgálta felül.
- [27] Az alperes által felhívott eljárási jogszabálysértéseket illetően a Kúria rámutat, hogy a régi Pp. 275. § (3) bekezdése szerint ha a felülvizsgálni kért határozat a jogszabályoknak megfelel, vagy olyan eljárási szabálysértés történt, amelynek az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatása nem volt, a Kúria a megtámadott határozatot hatályában fenntartja. Az alperes által felhívott eljárási szabálysértések vagy nem állnak fenn, vagy az ügy érdemi elbírálására nem hatottak ki. Valóban az elsőfokú bíróság tévesen tájékoztatta a felperest arról, hogy az alperes jogviszonyának megszűnése után a felperest terhelő állománygondozás tekintetében őt terheli a bizonyítás. Ezt a másodfokú bíróság helyesen észlelte és korrigálta egyben figyelemmel arra, hogy a felperest sem a szerződés, sem jogszabály alapján nem terhelte az alperes ügyfélállományának gondozására kötelezettség. Erre vonatkozóan az alperes maga szerződési kikötésre nem is hivatkozott. Alaptalanul sérelmezte ezért az alperes azt, hogy a felperes nem bizonyította, hogy mely ügyfeleknek mikor, milyen felszólításokat küldött, mivel a felperes intervenciós kötelezettsége hiányában nem volt olyan bizonyítandó tény, amire a felperesnek bizonyítást kellett volna felajánlania. Ezzel összefüggésben sem a régi Pp. 3. § (3), sem 164. § (1) bekezdése nem sérült.
- [28] A kirendelt szakértő - a kiegészítő szakvélemény tartalmából kitűnően - nem kizárólag a felperes informatikai adatbázisát vizsgálta, hanem iratvizsgálatot is végzett. Az alperesnek módja lett volna a második szakértői szemlén részt venni, az iratok tartalmára észrevételt tenni, azonban a kitűzött szemlén nem jelent meg, a szakértőhöz kérdéseket nem intézett. Mulasztásának következményeit viselni tartozik. A szakértői vélemény nem volt homályos, hiányos, önmagával vagy a bizonyított tényekkel ellentétes, nem volt ok tehát annak ismételt kiegészítésére (rég Pp. 182. § (3) bekezdés).
- [29] Az alperes a bizonyítékok mérlegelését is alaptalanul kifogásolta a jogviszonya megszűnésével összefüggésben. A jogerős ítélet a bizonyítékok (okiratok, tanúvallomások) okszerű mérlegelésével állapította meg, hogy az alperes 2011. december 12-én kelt felmondása alapján a biztosításközvetítői

jogviszony 2012. április 2-ával szűnt meg. Ez esetben pedig a megbízási szerződés részét képező PKÁ 2.9.4. pontja értelmében a felperesnek joga volt ahhoz, hogy az alperest kötelezettsége teljesítése alól felmentse és a számítógépes rendszerről lekapcsolja. A felperes e magatartása tehát jogellenesnek nem tekinthető, a bíróságok mérlegelése a régi Pp. 206. § (1), (2) bekezdésének megfelelt. Az eljáró bíróságok indokolási kötelezettségüknek is eleget tettek (rég Pp. 221. §). Az elsőfokú ítélet indokolásából kitűnik, hogy a már lefolytatott bizonyítás eredményéhez képest D.L. tanú megidézését az elsőfokú bíróság mint szükségtelent mellőzte. A jogerős ítélet pedig - annak 4. oldalán - rögzíti, hogy a másodfokú bíróság a fizetési felszólításoknak milyen jelentőséget tulajdonított. A jogerős ítéletből egyértelműen megállapítható, hogy a bíróság a döntését mire alapította.

- [30] A felülvizsgálati kérelem ugyan megsértett jogszabályi rendelkezésként hivatkozott a régi Ptk. 478. § (1) bekezdésére és 481. §-ára, azonban a Pp. 272. § (2) bekezdése szerinti jogi érvelést nem fűzött hozzá, így e körben a felülvizsgálati kérelem nem felel meg a törvényi előírásnak, azzal a Kúria nem foglalkozhatott.
- [31] A 2000. évi CXVII. törvény 7. § (2) bekezdése szerint a megbízó az adott helyzetben általában elvárható módon köteles a kereskedelmi ügynök kötelezettségei teljesítését elősegíteni, így különösen a szükséges iratokat, illetve dolgokat a kereskedelmi ügynök rendelkezésére bocsátani, továbbá köteles a kereskedelmi ügynöknek a kereskedelmi ügynöki szerződés teljesítéséhez szükséges tájékoztatást megadni. Az alperes e körben arra hivatkozott, hogy a felperes 2011 decemberétől - amikor tudomást szerzett a szerződés megszüntetése iránti szándékáról - nem tett eleget az állománygondozás kötelezettségének, és ezzel összefüggésben szűntek meg az alperes által közvetített szerződések díj nemfizetés okán. A felperesnek a hivatkozott törvényi rendelkezés alapján az alperes kötelezettségei teljesítését kellett elősegítenie, és nem az alperes helyett az alperes kötelezettségét teljesíteni, hogy ezáltal az alperes helyett elvégzett munkával az alperesnek lehetősége maradjon az előlegként kifizetett jutalék megtartására. A hivatkozott törvényi rendelkezés a megbízó kötelezettsége körében nem írja elő, hogy a megszűnés stádiumában lévő megbízás kapcsán a megbízottat óvó intézkedést tegyen. Nem sérült tehát a 2000. évi CXVII. törvény 7. § (2) bekezdése. E törvény megjelölt további rendelkezései a felülvizsgálati kérelem okfejtését illetően irrelevánsak.

Záró rész

- [32] A perköltségről szóló rendelkezés a régi Pp. 270. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó 78. § (1) bekezdésén, a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5), 4/A. § (1) bekezdésén, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 74. § (3) bekezdésén, a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdésén és 14. §-án alapult.
- [33] Az ítélet ellen a Pp. 271. § (1) bekezdés e) pontja alapján nincs helye felülvizsgálatnak.

Budapest, 2019. február 6.

Dr. Szabó Klára s.k. a tanács elnöke, Dr. Madarász Anna s.k. előadó bíró, Dr. Magosi Szilvia s.k. bíró